

Jolanta Nogaj-Chachaj, Paweł Lis

Karmanowice, st. 33, gm. Wąwolnica,
woj. lubelskie, AZP 75-77/75

Informator Archeologiczny : badania 29, 95-96

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stwierdzono, że w przebadanych kurhanach warstwa ciałopalenia zalega u podstawy nasypów, a więc identycznie jak we wszystkich pozostałych kurhanach; jej miąższość wynosi 10-20 cm. Zalega ona w postaci jednolitego płaszcza spalenizny, złożonego na wtórnym, piaszczystym podłożu calowym. W warstwie tej ujawniono silnie przepalone i bardzo drobne szczątki kostne oraz drobne fragm. naczyń glinianych. Znaleźiska te uznano za ślady pochówków typu podkurhanowego. Ceramikę uznać należy za jedyny element wyposażenia grobowego, podobnie jak w kurhanach przebadanych wcześniej.

Interesującym znaleziskiem jest ujawnienie w kurhanie nr 9 śladów spalonej, częściowo zachowanej czworokątnej konstrukcji drewnianej, zalegającej u podstawy nasypu, na stropie warstwy popiołu. Konstrukcja ta nawiązuje bezpośrednio do lepiej zachowanej konstrukcji odsłoniętej w kurhanie nr 4.

Łącznie na cmentarzysku w Horodyszczu przebadano 9 kurhanów. Ich cechą wspólną jest identyczna konstrukcja nasypów i identyczny rodzaj złożonego w nich ciałopalnego pochówka typu podkurhanowego. Elementem różnicującym jest ilość materiału zabytkowego zalegającego w poszczególnych mogiłach oraz obecność lub brak czworokątnej konstrukcji drewnianej.

Analizy specjalistyczne materiału kostnego i ceramicznego, przeprowadzone w najbliższym czasie dla wszystkich kurhanów, pozwolą ujawnić szczegóły zwyczajów pogrzebowych panujących na tym cmentarzysku.

Na obecnym etapie badań nad wczesnośredniowiecznymi ciałopalnymi cmentarzyskami kurhanowymi na obszarze międzyrzecza Bugu, Krzyny i Liwca, obiekt w Horodyszczu został najlepiej rozpoznany. Do najcenniejszych odkryć zaliczyć należy ujawnienie jednoczasowych, zbiorowych, kurhanowych pochówków ciałopalnych, znanych dotychczas jedynie ze źródeł pisanych. Za ważne odkrycie uznać trzeba także współwystępowanie w jednym zespole zamkniętym (kurhan nr 3) ceramiki o cechach charakterystycznych dla wczesnych i młodszych faz wczesnego średniowiecza. Fakt ten wpłynie na zmianę archeologicznych hipotez dotyczących datowania ceramiki z okresu wczesnośredniowiecznego na obszarze środkowego dorzecza Bugu.

Badania wykopaliskowe zakończono. W toku są prace dotyczące analizy pozyskanego materiału.

Hrubieszów-Podgórze, st. 5
gm. loco, woj. zamojskie
AZP 87-94/—

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadziła Halina Taras. Osada wielokulturowa. Neolit, wczesna epoka brązu, wczesne średniowiecze.

*Literatura: *Archeologia Polski...*, s. 151-155.

Jankowo Dolne, st. 21, gm. Gniezno, woj. poznańskie — patrz: późne średniowiecze

Karmanowice, st. 33
gm. Wawolnica, woj. lubelskie
AZP 75-77/75

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Badania prowadziła dr Jolanta Nogaj-Chachaj (UMCS) i mgr Paweł Lis (Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym). Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Drugi sezon badań. Osada wielokulturowa (kultura lubelsko-wołyńskiej ceramiki

malowanej, kultura pucharów lejkowatych, wczesne średniowiecze, średniowiecze).

Stanowisko 33 w Karmanowicach położone jest na szczycie i stoku rozległego wzniesienia lessowego o przebiegu wschód-zachód, leżącego ok. 15-20 m ponad podmokłym w tym miejscu dnem Niecki Karmanowickiej. W trakcie badań powierzchniowych natrafiono na kilkaset fragm. naczyń datowanych wstępnie od IX do XVII w. Natrafiono także na nieliczne fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych. Celem tego-rocznych badań sondażowych (które z przyczyn niezależnych miały ograniczony charakter) było określenie charakteru i dokładnej chronologii stanowiska.

W wykopie I o wymiarach 5 x 3 m natrafiono na bliżej nieokreślone fragm. obiektu o głębokości do 180 cm. W jego części stropowej znaleziono niezbyt liczne fragm. ceramiki wczesnośredniowiecznej i nowożytnej, natomiast w części brzeżnej wystąpiły fragm. ceramiki i narzędzi wykonanych z krzemienia czekoladowego, należących do kultury lubelsko-wołyńskiej ceramiki malowanej. W dnie obiektu natrafiono na fragm. granitowych żaren. Obiekt powstał przypuszczalnie w okresie neolitu. Precyzyjne określenie jego funkcji i chronologii możliwe będzie w wypadku kontynuacji badań.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

Leszczyna, st. 1
gm. Urzędów, woj. lubelskie
AZP 82-78/1

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadziło Koło Naukowe Studentów Archeologii UMCS (reprezentowane przez Grzegorza Mączkę i Rafała Niedźwiadka) pod opieką naukową dr hab. Ireny Kutyłowskiej i dr. Andrzeja Rozwałki. Finansowane z funduszu Koła i funduszu samorządu studenckiego Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Fundację im. Stefana Batorego, Urząd Gminy w Urzędowie. Pierwszy sezon badań. Wczesnośredniowieczne grodzisko.

Stanowisko położone jest ok. 50 km na południe od Lublina. Warownia zajmuje kilkunastometrowej wysokości cypel na wschodniej, stromej krawędzi zbocza doliny bezimiennego cieku. W chwili obecnej umocnienia obronne grodziska czytelne są jako dwa koncentryczne pierścienie wałów, przedzielone głęboką fosą.

W sezonie 1995 równolegle prowadzono tradycyjne wykopaliska i wykonywano odwierthy sondażowe. Wykop nr 1/95 objął zachodni wycinek wału wewnętrznego i część przywałową majdanu. Nie stwierdzono w nim żadnych konstrukcji drewnianych lub kamiennych, które stanowiłyby szkielet wału. Rozpoznano jedynie silnie uwarstwione ziemne usypisko. Ponadto zarejestrowano poziome zalegania humusu pierwotnego. Bezpośrednio na nim zalegała warstwa spalenizny, która wyznacza moment rozpoczęcia sypania wału. Zabytki ruchome z warstwy użytkowej partii przywałowej pozwalają datować powstanie umocnień grodziska na VIII w.

Wykop nr 2/95, stanowiący przedłużenie wykopu nr 1/95 w kierunku zachodnim, przyniósł tylko jeden fragm. ceramiki datowanej na VIII w. Nie stwierdzono tu nawarstwień wskazujących na istnienie zabudowy dookolnej.

Wykop nr 5/95 założono na szerokim wypłaszczeniu pomiędzy wałem zewnętrznym a fosą wewnętrzną. We wszystkich częściach wykopu nr 5/95 (5A, 5B, 5C) uchwycono skupisko kamieni. Zinterpretowano je jako pozostałość drogi, która okrążała fosę po wschodniej stronie grodziska. Kamieniom towarzyszyła warstwa (nr 8) obfitująca w ceramikę z VIII w.